

Groenewold

Adviesbureau voor
Milieu & Natuur

Natuurtoets realisatie woningen Horloseweg 10 Harderwijk

Opdrachtgever	H. van den Berg p.a. Postbus 1083 3840 BB Harderwijk
Contactpersoon	Henk van den Berg Tel. 06-54362013 Johan Hoeve Tel.: 0341-416085 Email: johan@hardersplaza.nl

Uitvoering	Groenewold Adviesbureau voor Milieu & Natuur	
	Dossiernummer	20120123
	Versie	Juni12-v3
	Behandeld door	Lex Groenewold
	Datum	27 juni 2012

Inhoudsopgave:

1	Aanleiding en doel	3
2	Beschrijving situatie	3
2.1	Omschrijving gebied	3
2.2	Relevante wetgeving	3
2.3	Aanpak Natuurtoets	3
3	Plangebied.....	4
3.1	Voorgenomen ingreep	4
3.2	Mogelijke effecten.....	4
3.3	Bronnenonderzoek	4
3.4	Locatiebezoek	4
4	Effecten Flora en Fauna	5
4.1	Flora	5
4.2	Amfibieën	5
4.3	Reptielen	5
4.4	Vlinders	5
4.5	Libellen	5
4.6	Zoogdieren	6
4.6.1	Vleermuizen	6
4.6.2	Das	7
4.7	Vogels	8
4.7.1	Kerkuil	8
4.7.2	Mitigerende maatregelen Kerkuil	8
5	Gebiedsbescherming.....	11
5.1	Natura 2000.....	11
5.2	Externe werking.....	12
6	Conclusies en aanbevelingen	14
6.1	Algemeen	14
6.2	Flora- en Faunawet.....	14
6.3	Natuurbeschermingswet	15
6.4	EHS.....	15
6.5	Voorbehoud en zorgplicht.....	15
7	Advies.....	16
8	Literatuur:	17
	Bijlagen:.....	17

Bijlagen

1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied
3. Wettelijk kader
4. Info Kerkuil

1 Aanleiding en doel

De heer H. van den Berg heeft het voornemen in de Groene Zoom op de grens tussen Ermelo en Harderwijk een aantal woningen te realiseren. Het betreft een voormalig tuincentrum aan de Horloseweg 10 in de gemeente Harderwijk, met een tweetal loodsen met omliggende gronden

Ter onderbouwing van de aanvraag is onder meer een natuurtoets nodig om de eventuele gevolgen voor de flora en fauna in beeld te brengen. Adviesbureau Groenewold Milieu & Natuur is gevraagd hiervoor een quick-scan uit te voeren.

2 Beschrijving situatie

2.1 Omschrijving gebied

Het gebied (bruto ruim 21.000m²) ligt ingesloten tussen de Groenezoomweg en de Horloseweg. Aan de westzijde ligt een recreatieterrein met daarachter agrarische bedrijvigheid, aan de oostzijde liggen weilanden. De ligging van het plangebied is weergegeven in de figuren in Bijlage 1.

De huidige situatie bestaat uit verharding en een tweetal loodsen. Eerder was hier een hoveniersbedrijf gevestigd. Er ligt een aantal rijen struiken en bomen. Het plan is een aantal woningen in brinkvorm te realiseren.

2.2 Relevante wetgeving

In verband met de Flora- en Faunawet en de geldende regelgeving in het kader van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is het noodzakelijk om vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen en andere activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de beoogde plannen en vindt toetsing plaats.

2.3 Aanpak Natuurtoets

Voorliggende quickscan is gebaseerd op een locatiebezoek, beschikbare gebiedskennis, verspreidingsgegevens en bekende ecologische principes. Om inzicht te krijgen in de aanwezige natuurwaarden en beperkingen met betrekking tot de beoogde ruimtelijke ingreep in de onderzoekslocatie, zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (Flora- en Faunawet - hoofdstuk 4);
- Ten tweede is in kaart gebracht welk gebiedsgericht beleid uitwerking heeft in het gebied (Natuurbeschermingswet en EHS - hoofdstuk 5).

Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de te verwachten effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten. Ook wordt eventueel

vermeld welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) en compenserende maatregelen nodig zijn om aan de zorgplicht te voldoen.

3 Plangebied

3.1 Voorgenomen ingreep

Het voorgenomen plan kan worden omschreven als ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. De ingreep wordt niet op voorhand uitgevoerd volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Voor het uitvoeren van de ingreep geldt een vrijstelling van soorten uit Tabel 1 Flora- en Faunawet. Een samenvatting van de natuurwetgeving is weergegeven in Bijlage 3.

3.2 Mogelijke effecten

De effecten op beschermde soorten zijn beoordeeld op basis van de voorgenomen ingreep. Uitgangspunten hiervoor zijn:

- het slopen van de bebouwing
- het verwijderen van enige opslag
- het bouwrijp maken van het terrein
- het bouwen van 13 woningen
- het aanleggen van een centrale Brink met groenelementen
- het aanleggen van een aantal geluidwallen
- het aanleggen van een aantal houtwallen

3.3 Bronnenonderzoek

Het plangebied ligt in kilometerhok x:169/y:481. Een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten geeft het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Het plangebied heeft een oppervlak van ca. 3.000m². Dit is ca. 0.3% van het kilometerhok waarvan brongegevens beschikbaar zijn. Dit is zo beperkt dat deze gegevens niet zijn opgevraagd.

Wel is bekend dat in de open loods al jaren een Kerkuil met enige regelmaat aanwezig is. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de Kerkuil zijn jaarrond beschermd.

Om verder een zo goed mogelijk beeld te krijgen van in de regio voorkomende beschermde soorten is gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke en betrouwbare bronnen, waaronder verspreidingsatlassen, recente artikelen en internetsites (zie literatuurlijst).

3.4 Locatiebezoek

Er is een aantal locatiebezoeken gebracht aan het terrein, waarbij het gebied en de directe omgeving opgenomen. Een quick-scan kan overigens slechts uitsluitel geven over de aanwezigheid van soorten op dat moment. Een veldinventarisatie omvat altijd verscheidene opnamerondes welke seizoensgebonden zijn en volgens standaardmethoden worden uitgevoerd. Daarom is een inschatting gemaakt van de geschiktheid van het plangebied voor mogelijk hier voorkomende soorten.

4 Effecten Flora en Fauna

4.1 Flora

Het plangebied bestaat grotendeels uit verhard oppervlak en aangrenzend regelmatig gemaaid grasland, met in hoofdzaak algemene plantensoorten, zoals o.a. paardenbloem, hondsdraf, brede en smalle weegbree, pitrus en speerdistel.

Speerdistel

Smalle weegbree

Kleefkruid

Duizendblad

Verder een paar bomen en struiken, zoals een zomereik, wilg en berk. Er zijn geen beschermde en/of bedreigde soorten aangetroffen en op basis van de terreinkenmerken ook niet in de onderzoekslocatie te verwachten.

Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch een vrijstelling van verbodsartikel 8 van de Flora- en faunawet voor laag beschermde soorten. Het aanvragen van een ontheffing annex art. 75 is voor flora niet nodig.

4.2 Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Gezien de afwezigheid van geschikt voortplantingswater in de directe omgeving zijn deze soorten, behoudens een enkele doortrekker, ook niet te verwachten. De voorgenomen ingreep zal hierop geen effect hebben, noch op aantasting van het leefgebied. Een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en Faunawet hoeft voor amfibieën derhalve niet te worden aangevraagd.

4.3 Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. Gezien de afwezigheid van geschikt biotoop zijn deze soorten ook niet in het plangebied te verwachten. De voorgenomen ingreep zal geen effect hebben op deze soorten, noch op aantasting van het leefgebied. Een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en Faunawet hoeft voor reptielen derhalve niet te worden aangevraagd.

4.4 Vlinders

Tijdens het veldbezoek zijn geen vlinders aangetroffen. Het biotoop geeft verder geen aanleiding te veronderstellen dat beschermde soorten in het plangebied zullen voorkomen. Een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en Faunawet hoeft voor vlinders derhalve niet te worden aangevraagd.

4.5 Libellen

Gezien het ontbreken van oppervlaktewater in of in de nabije omgeving van het plangebied zijn geen beschermde soorten libellen te verwachten. Een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en Faunawet hoeft voor libellen derhalve niet te worden aangevraagd.

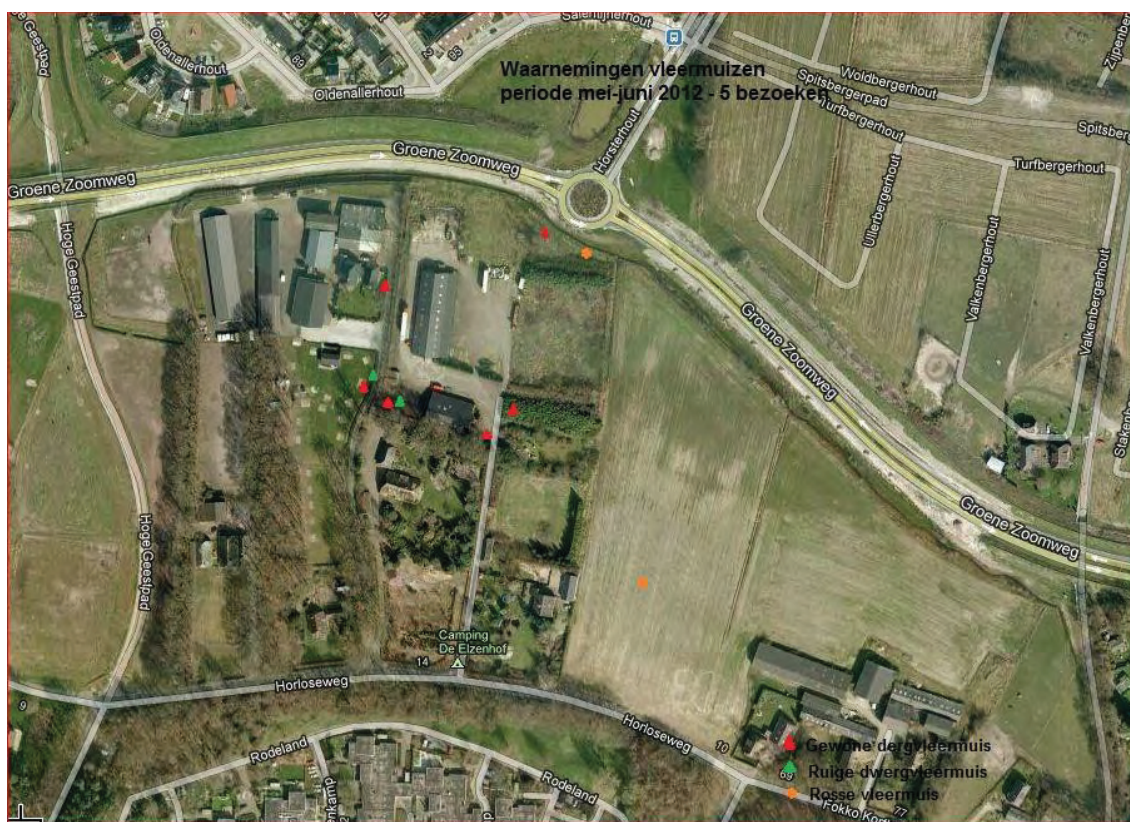
4.6 Zoogdieren

Tijdens het locatiebezoek zijn holletjes gevonden van muizen, sporen van konijn en de mol. Bij de planrealisatie kan een klein aantal verblijfplaatsen van deze algemene en laag beschermde kleine zoogdieren verloren gaan. Het aanvragen van een ontheffing is voor deze soorten hier echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen 9 en 11 uit de Flora- en Faunawet geldt.

4.6.1 Vleermuizen

Tijdens de locatiebezoeken in mei en juni is het terrein afgelopen met een batdetector (Pettersson D240X). Het luisteren vond plaats in de periode van ca. een half uur voor tot 1-1,5 uur na zonsopgang.

Langs de randen van het gebied wordt gevoerd door Gewone- en Ruige dwergvleermuis. De meeste activiteit is waargenomen langs de bomen op het aangrenzende terrein langs de zuidgrens en de westgrens. Tijdens de bezoeken in juni is specifiek ook geluisterd naar de lagere frequenties. Hierbij is een enkele waarneming gedaan van de Rosse vleermuis, oost de oostzijde van het terrein. Bij de beide opstellen is gepost op uitvliegende dieren. Deze zijn niet aangetroffen.

Eén van de beschermde soorten onder Bijlage IV van de Habitatrictlijn betreft de Meervleermuis. Het is bekend dat de soort overwintert in bunkers op de Veluwe. De Veluwerandmeren zijn van belang voor de Meervleermuis. Vanuit kolonies gebouwen op het oude land komen de vleermuizen 's nachts via kanalen en beken naar de randmeren om boven het water te foerageren. Hun actieradius is groot en reikt bijvoorbeeld vanuit Harderwijk tot in het aangrenzende Natura 2000 gebied Ketelmeer en Vossemeer. Uit onderzoek van Limpens in 2002 naar vliegroutes van

Meervleermuizen langs de randmeren (Limpens, 2002), blijkt dat ter hoogte van de Groene Zoom geen vliegroutes zijn aangetroffen. Tijdens de locatiebezoeken expliciet geluisterd naar mogelijke waarnemingen van deze soort, maar waarnemingen zijn niet gedaan. Het gebruik van de locatie als trekroute richting Randmeren is overigens niet waarschijnlijk, gezien de aanwezige verstoring (o.a. licht) van de Groene Zoomweg en van de bestaande bebouwing (camping n boerderij). Een eventuele route zal meer waarschijnlijk plaatsvinden nabij de Horloseweg.

Conclusie is dat Gewone en Ruige dwergvleermuizen gebruik maken van (delen van) het plangebied om te foerageren. Realisatie van het plan verandert niets aan de mogelijkheden daartoe. De maatregelen voor de Kerkuil zijn ook gunstig voor deze soortgroep. Verblijfplaatsen zijn in het plangebied in dit onderzoek niet aangetroffen. Voor de Gewone dwergvleermuis ontstaan na realisatie van het plan nieuwe verblijfplaatsen.

Er vindt geen aantasting plaats van (potentieel) onmisbare vliegroutes en foerageergebied. Er is als gevolg van de beoogde ingreep geen schade te verwachten op vleermuizen.

4.6.2 Das

Bureau Zoon heeft diverse onderzoeken uitgevoerd voor de gemeenten Ermelo en Harderwijk m.b.t. de ontwikkelingen in de Groene Zoom in relatie tot de Das. Ook m.b.t. dit plan is een onderzoek uitgevoerd in november 2011. Op enige afstand (binnen 500m) ten westen van het plangebied ligt een bewoonde dassenburcht, ook wel bekend als de Horloburcht. De rapportage concludeert dat realisatie van het westelijk deel van het plan geen negatieve invloed heeft voor de Das. Realisatie van het oostelijke deel (kavels 4, 5, 10-13) betekent een verlies van een (klein) deel van het foerageergebied. Omdat het leefgebied van de dassenfamilie al onder druk staat is daarvoor primair een ontheffing noodzakelijk.

De rapportage maakt ook melding van het opstellen van een dassencompensatieplan voor het grotere Groene Zoom-gebied (Ermelo en Harderwijk) en met name het leefgebied van de Horloburcht. Het beoogde compensatiegebied ligt ten zuiden van het leefgebied Buitenbrinkweg en beoogt een schakel te vormen met de meer zuidelijk gelegen leefgebieden.

Het ministerie (Dienst Regelingen) kan een beschikking afgeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (positieve afwijzing). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Een dergelijke positieve afwijzing (= goedkeuring dassencompensatieplan) wordt medio 2012 verwacht. Hiermee én na feitelijke realisatie van de compenserende en mitigerende maatregelen is er geen ontheffing meer nodig voor realisatie van dit plan (oostelijke deel).

Op het terrein zelf zijn bij het locatiebezoek overigens geen sporen aangetroffen van de Das. Een groot deel van het terrein is verhard en bebouwd en daarmee ongeschikt als leefgebied (Westelijk deel). Door een erfscheiding aan de westzijde en een deel van de zuidzijde is het terrein ook moeilijk bereikbaar voor de Das. De oostzijde bestaat in de huidige situatie uit weiland en is mogelijk en waarschijnlijk in gebruik als onderdeel van het foerageergebied.

Als met de uitvoering van het oostelijke deel gewacht wordt op een positieve afwijzing van de Dienst Regelingen en op de uitvoering van het compensatieplan is een ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet voor zoogdieren niet nodig.

4.7 Vogels

Er is mede gezien de tijd van het jaar geen broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van waarnemingen tijdens het veldbezoek, de terreingesteldheid, waarnemingen uit de directe omgeving, bekende verspreidingsgegevens en ervaring is een uitspraak gedaan over de mogelijke soortensamenstelling.

Aan de hand van de terreinkenmerken is vastgesteld dat de onderzoekslocatie in huidige staat een matige waarde heeft als broedgebied voor vogels. Het betreft grasvelden met een enkele boom en struik en een paar hagen. In de directe omgeving zijn wel goede mogelijkheden. Tijdens het bezoek zijn in de directe en bredere omgeving de volgende soorten gezien en/of gehoord: Koolmees, Merel, Pimpelmees, Ekster, Staartmees, Roodborst, Boomklever, Boomkruiper, Putter, Heggenmus, Zwarte roodstaart en Witte kwikstaart.

4.7.1 Kerkuil

In de loods waren oudere braakbalresten en uitwerpselen aanwezig en er zijn veren gevonden. De veren behoren met zekerheid aan een Kerkuil. Volgens de informatie van de mensen ter plekke was de uil nu een paar weken niet gezien. Maar dat was eerder ook al eens gebeurd.

De effecten op (broed)vogels in het plangebied en de directe omgeving zullen m.u.v. de Kerkuil beperkt of nihil zijn. Indien voor of na het broedseizoen bomen, struweel en vegetatie worden verwijderd, blijven effecten tijdens het broedseizoen naar verwachting beperkt. In de directe omgeving zijn er overigens voldoende alternatieven voor zowel nestelen als om voedsel te zoeken.

Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels. Is dat niet mogelijk dan dient aantoonbaar te zijn onderzocht (deskundige) dat er geen verstoring van broedvogels heeft plaatsgevonden. Eventuele nestlocaties binnen en buiten de onderzoekslocatie mogen niet worden verstoord.

4.7.2 Mitigerende maatregelen Kerkuil

Gezien het feit dat de Kerkuil het gebied en de loods al meerdere jaren met enige regelmaat bezoekt en gebruikt als roestplaats is sprake van een vaste rust- en verblijfplaats. Vaste rust- en verblijfplaatsen van de Kerkuil zijn jaarrond beschermd (artikel 11, categorie 3 Flora- en faunawet). Indien negatieve effecten op de functionaliteit van een vaste rust- en verblijfplaats of leefgebied ter instandhouding van de verblijfplaats te verwachten zijn, dan geldt het 'nee, tenzij principe'. Ter voorkoming van verlies aan functionaliteit van een vaste rust- en verblijfplaats, kunnen mogelijk mitigerende maatregelen worden getroffen. Als blijkt dat na mitigatie nog sprake is van negatieve effecten, dan geldt het uitvoeren van compenserende maatregelen om de resteffecten te kunnen ondervangen.

Mitigatie (verzachting) is gericht op het voorkomen van de negatieve gevolgen van een activiteit. Dit moet gebeuren binnen het plangebied en voor de soorten die daar voorkomen. Van belang is dat wordt voorkomen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt aangetast.

In de 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet' (Dienst regelingen, Min. LE&I) is aangegeven aan waarop de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen wordt beoordeeld.

Een toelichting op onderstaande punten is nodig ter onderbouwing van de vraag of de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats behouden blijft door de mitigerende maatregelen. Als dit niet gebeurt of niet kan, dan treedt het reguliere ontheffingstraject in werking:

Aandachtspunten mitigerende maatregelen:

- De plek of het gebied blijft voorzien in alles wat nodig is voor een specifiek individueel dier in dat gebied en voor alle exemplaren van de populatie ter plekke, om succesvol te rusten of voort te planten.
- Er is op geen enkel moment, zelfs niet tijdelijk, een achteruitgang van de ecologische functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats. De diverse functies die een gebied heeft, moeten dus behouden blijven.
- Door mitigerende maatregelen worden negatieve effecten uitgesloten.
- Mitigerende maatregelen zijn preventieve maatregelen. Dat houdt dus in dat in voorkomende gevallen de mitigatie niet alleen aanwezig is, maar ook functioneert.
- Mitigerende maatregelen moeten leiden tot verbetering of behoud van de ecologische functionaliteit van het gebied (kwantitatief en/of kwalitatief) voor de betreffende soort.
- Het positieve effect van mitigatie geeft in evenredige mate ruimte voor de negatieve effecten van de ruimtelijke ingreep.
- Het succes van mitigerende maatregelen moet met een hoge mate van zekerheid vóóraf vaststaan.
- De controle op het effect van de maatregelen is onderdeel van het ecologisch werkprotocol. Een ecologisch werkprotocol moet voorzien in toezicht op het uitvoeren van de mitigerende maatregelen. Zonder dit onderdeel garandeert het plan niet dat de functionaliteit van de beschermde plaatsen behouden blijft.

De volgende mitigerende maatregelen worden uitgevoerd om de functionaliteit van de verblijfplaats te ondervangen en om een kwaliteitsimpuls aan het foerageergebied te geven.

Vaste rustplaats Kerkuil

- De kerkuil blijft meestal trouw aan een eenmaal gekozen broedplaats en zal dan ook bij voorkeur een alternatieve nestlocatie in zijn territorium zoeken. Ter mitigatie zullen een meerdere nestkasten (minimaal 2, bij voorkeur 4) binnen een straal van 1 km van de huidige verblijfplaats worden geplaatst (met voorkeur in februari). Dit dient in ieder geval te zijn uitgevoerd tenminste 3 maanden voor de aanvang van het verwijderen van de vaste rustplaats. Daardoor heeft de Kerkuil de tijd de nieuwe locaties tijdig te verkennen. Geschikte plaatsen zijn landbouwschuren in de omgeving en eventuele nieuwe voldoende hoge schuren (6-7m) bij de woningen langs de weilanden. Door de kerkuilenkasten op te vullen met nestmateriaal zijn ze extra aantrekkelijk te maken.

- Het slopen van de loods vindt plaats in de minder gevoelige periode te weten tussen half september en half november.

Foerageergebied Kerkuil

Het huidige terrein is matig geschikt als foerageergebied. De locatie is echter wel vrij rustig en wordt in het plan vervangen door woningen. De directe omgeving is wel geschikt als foerageergebied, met name de agrarische percelen. Hiermee is het aan te bevelen het gebied zelf te benutten voor nestgelegenheid en daarnaast de foerageermogelijkheden in de omgeving te verbeteren. De initiatiefnemer heeft aangegeven mee te willen werken aan een groene inrichting.

De volgende maatregelen komen hiervoor in aanmerking:

1. Inplanten van de wallen langs de Groene zoomweg met een mix van inheemse soorten struiken als meidoorn, vuilboom, lijsterbes, hulst, kardinaalsmuts en hazelaar.
2. Het creëren van een brede kruidenrijke voet en extensief maaibeheer.
3. Het inplanten van een meidoornhaag (knip- en scheerheg) .
4. Het inplanten van een struikenlaag met o.a. Hazelaar, Vuilboom en Hondсроos.
5. Het aanleggen van een ca. 5m brede strook groen met een mix van soorten als o.a. Sleedoorn, Hazelaar, Lijsterbes, Vuilboom, Hulst, Schietwilg, Zwarte els en Zomer-eik.
6. In overleg met de gemeente Harderwijk zo mogelijk inpassing van de speelweiden met inheemse soorten of knotbomen.

Na uitvoering van bovengenoemde maatregelen (nestkasten en foerageergebied minimaal genoemde onder 1, 2 en 5) heeft de voorgenomen ingreep geen negatieve gevolgen voor functionele elementen binnen het foerageergebied van de Kerkuil.

Negatieve effecten van het verdwijnen van de verblijfplaats voor de Kerkuil is met het nemen van mitigerende maatregelen voorkomen en zal niet leiden tot een verlies op korte of lange termijn. Door tijdige uitvoering van de mitigerende maatregelen zal geen tijdelijke achteruitgang van functionaliteit voor de Kerkuil ontstaan.

Naast het garanderen van de functionaliteit van de vaste rustplaats van de Kerkuil vindt verbetering plaats van de kwaliteit van het leefgebied in de omgeving t.o.v. de bestaande situatie.

5 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt ingeklemd tussen infrastructuur. Binnen een straal van 3 km moeten de mogelijke effecten worden ingeschat op geschermd natuurgebieden.

5.1 Natura 2000

Natura 2000 is het grootste initiatief op het gebied van natuurbescherming in Europa. Het is een samenhangend, Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Het netwerk wordt gerealiseerd door bijdragen van alle lidstaten van de Europese Unie. Behoud en herstel van de biodiversiteit in de Europese Unie is het doel. De Natura 2000-gebieden worden aangewezen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. De totale oppervlakte van Nederlandse natuurgebieden dat valt onder Natura 2000 is op het land circa 330.000 hectare en op het water circa 770.000 hectare. (o.a. Waddenzee, IJsselmeer en Delta).

De bovenstaande figuur (Synbios, oktober 2011) geeft de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000 gebied Veluwerandmeren (tevens Habitat- en Vogelrichtlijngebied en behorende tot de Ecologische hoofdstructuur). De kortste afstand van het plangebied tot Natura2000 gebied Veluwerandmeren bedraagt ca. 1.300m. Daartussen ligt wel de barrière van de A28.

Diverse habitats en soorten van de Veluwerandmeren zijn beschermd, zoals Kleine zwaan en Tafeleend.

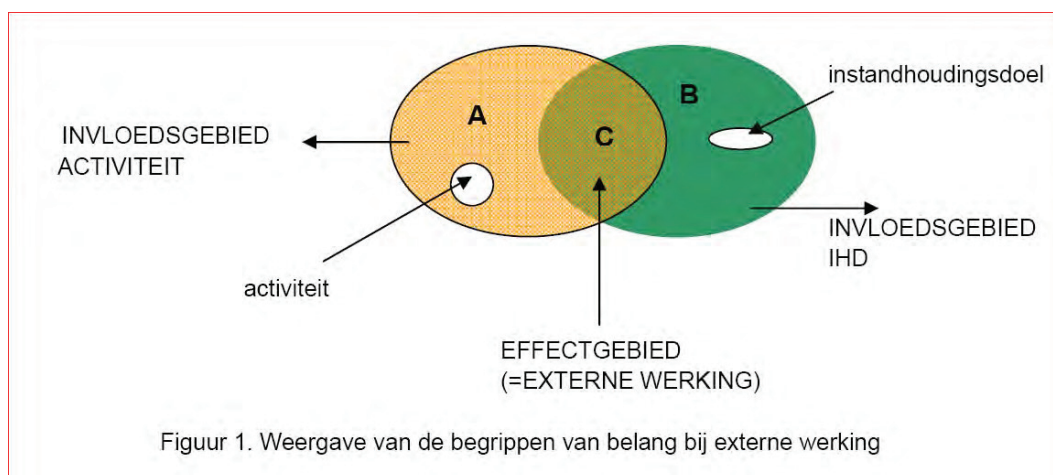
Geen van de relevante habitats en soorten zijn in het plangebied aangetroffen of te verwachten. Gezien de biotoeppen van de relevante soorten in relatie tot het plangebied en de huidige terreingesteldheid zijn hier ook geen voortplantings-, foerageer-, overwintering- of (vaste) rustplaatsen te verwachten. De beoogde ingreep

heeft daarmee geen effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen habitattypen, Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten. Realisatie brengt de instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwerandmeren niet in gevaar.

5.2 Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied. Deze 'onbegrensde' biedt veel ruimte tot interpretaties.

Externe werking treedt op wanneer er, ongeacht de locatie, een effectgebied ontstaat als gevolg van het optreden van ruimtelijke overlap tussen een invloedsgebied van een instandhoudingsdoelstelling (IHD) en een invloedsgebied van een activiteit die plaatsvindt buiten een Natura 2000-gebied en waarvoor de IHD gevoelig is (Notitie Externe werking, Steunpunt Natura2000, mei 2010).

De indicatoren voor verstoring en verslechtering noemt de Leidraad van de Europese Commissie (2000):

- Verslechtering van de kwaliteit van een habitat treedt op wanneer in een bepaald gebied de door dit habitat ingenomen oppervlakte afneemt of wanneer het met de specifieke structuur en functies die voor de instandhouding van het habitat op langere termijn noodzakelijk zijn, dan wel met de staat van instandhouding van de met dit habitat geassocieerde typische soorten, in dalende lijn gaat in vergelijking met de begintoestand.
- Verstoring van een soort in een gebied treedt op wanneer uit populatiedynamische gegevens betreffende de soort in dat gebied blijkt dat de soort het gevaar loopt, in vergelijking met de begintoestand, niet langer een levensvatbare component van het natuurlijke habitat te zullen blijven.

Het plangebied ligt op 1.300m van Natura2000 gebied Veluwerandmeren. Het terrein is bestemd voor wonen in het groen. Gezien de afstand en de tussenliggende objecten en de A28 kan de externe werking nihil worden beschouwd.

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat het plan geen negatieve invloed heeft op de specifieke natuurwaarden van het

Natura 2000 gebied Veluwerandmeren. Hiermee is een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet niet nodig.

Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van de begrenzing van de EHS mag aangenomen worden dat er geen effecten zijn te verwachten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het EHS-gebied Veluwe of Veluwerandmeren. Specifieke maatregelen of aanvullend onderzoek worden niet nodig geacht.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Algemeen

Verschillende soorten planten en dieren worden beschermd in de Flora- en faunawet. Ten behoeve hiervan zijn, op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn, speciale beschermingsgebieden aangewezen. Een ruimtelijke ontwikkeling is alleen mogelijk als duidelijk is dat geen van de beschermde dieren wordt verontrust, dat de nesten, hollen of andere verblijfsplaatsen niet worden vernield, beschadigd of verstoord en dat planten niet worden verwijderd van hun groeiplaats.

Adviesbureau Groenewold Milieu & Natuur heeft in opdracht van de heer H. van den Berg een natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen realisatie van woningbouw aan de Horloseweg 10 in Harderwijk.

6.2 Flora- en Faunawet

Voor aanvang van de werkzaamheden is het niet noodzakelijk om een ontheffing ex art. 75 van de Flora- en Faunawet aan te vragen voor de algemene soorten en de strikt beschermde soorten. De werkzaamheden vinden zoveel mogelijk plaats in de periode die voor eventueel aanwezige beschermde soorten de minste schade op zal leveren (half september-half november). Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling.

In de te slopen gebouwen zijn m.u.v. de Kerkuil geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten. De te kappen bomen en te verwijderen opslag kunnen dienst doen als nestelplaats. Er zijn echter geen holtes gevonden, die geschikt zijn voor bijv. jaarrond beschermde spechten of uilen. Verwijdering van bomen en opslag dient buiten het broedseizoen plaats te vinden, om schade aan broedvogels met zekerheid te voorkomen. Het gebruik zal bestaan uit bewoning met tuinen, waarmee het gebied op termijn voor de ter plaatse voorkomende soorten niet veel zal afwijken van het huidige gebruik. Daarnaast zal er zowel aan de noordzijde (wallen) en oostzijde een houtwal worden ingeplant met o.a. besdragende en nootdragende inheemse soorten.

In de bestaande loods is een vaste rust- en verblijfplaats aanwezig van de Kerkuil. Hiervoor worden mitigerende maatregelen getroffen. Binnen een straal van 1km worden minimaal 2 en bij voorkeur 4 nestkasten geplaatst op geschikte locaties. Daarnaast zal door het inplanten van hiervoor genoemde houtwallen het foerageergebied worden verbeterd t.o.v. de huidige situatie.

Het oostelijk deel van het plan is onderdeel van het foerageergebied van de Das. Omdat het leefgebied al onder druk staat geeft elke verdere verkleining hiervan een risico. Vanwege o.a. de plannen voor Drielanden-West wordt gewerkt aan een compensatieplan om de populatie en het leefgebied te versterken en te koppelen met de meer zuidelijk gelegen burchten. Een positieve weigering van de Dienst Regelingen wordt medio 2012 verwacht (zie ook Zoon, 2006, 2011). Na uitvoering van de maatregelen uit het compensatieplan is geen ontheffing meer nodig voor het oostelijke deel van het plan.

Er vindt daarmee door de voorgenomen ingreep geen overtreding plaats van de verbodsbepalingen van art. 11 Flora- en Faunawet.

6.3 Natuurbeschermingswet

Op basis van de ligging en aard van de ruimtelijke ingrepen kan geconcludeerd worden dat deze ingreep geen negatieve invloed heeft op de specifieke natuurwaarden. Het in de omgeving aanwezige Natura 2000 gebied Veluwerandmeren ligt op ca. 1300m, maar wel gescheiden door de Rijksweg A28. In relatie tot de ingreep en het gebruik zijn geen negatieve gevolgen te verwachten voor de instandhoudingsdoelstellingen en kan externe werking worden uitgesloten. Hiermee is een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet niet nodig. Er zijn geen negatieve gevolgen te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen. Aanvullend onderzoek is derhalve niet nodig.

6.4 EHS

De ingreep vindt plaats buiten de begrenzing van de EHS. Op basis van de ligging van het plangebied ten opzichte van de begrenzing van de EHS mag aangenomen worden dat er geen effecten zijn te verwachten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het EHS-gebied Veluwe. Specifieke maatregelen of aanvullend onderzoek worden niet nodig geacht.

6.5 Voorbehoud en zorgplicht

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een verkennend terreinbezoek. Om de risico's op verstoring van beschermde soorten op het werkterrein te minimaliseren, wordt aanbevolen om voorafgaand aan de werkzaamheden het terrein te controleren op de aanwezigheid van beschermde soorten.

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet).

Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het voorkómen van verontrusting of verstoring in de kwetsbare perioden zoals de broed-/voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een plangebied in die periode bouwrijp wordt gemaakt, geeft realisatie gedurende het winterseizoen en het daarop volgende voorjaar meestal geen problemen. Vaak is het voldoende rekening te houden met de broedtijd (15 maart-15 juli).

Als bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, of kunnen bomen buiten het broedseizoen worden gekapt, zodat er geen vogels gaan broeden.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

Bij het aantoonbaar uitvoeren van werkzaamheden volgens de 'Gedragscode Flora- en Faunawet voor de bouw en ontwikkelingssector' hoeft geen vrijstelling te worden aangevraagd bij de aanwezigheid van vogels of soorten uit Tabel 2 van de Flora- en Faunawet.

7 Advies

- Uitvoering van de werkzaamheden zo mogelijk laten plaatsvinden buiten de broedperiode (15 maart-15 augustus). Overigens mogen eventuele vroege of late legfels niet worden verstoord.
- Bij uitvoering van de werkzaamheden altijd invulling geven aan de algemene 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en Faunawet), wat inhoudt dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.
- Specifiek voor de Kerkuil de volgende mitigerende maatregelen nemen:
 - plaatsing van 2-4 nestkasten binnen een straal van 1km rond de huidige vaste rust- en verblijfplaats:
 - minimaal 3 maanden voor aanvang van de werkzaamheden
 - bij voorkeur in een agrarische schuur of loods in de omgeving en zo mogelijk in eventuele nieuwe voldoende hoge schuren (6-7m) bij de woningen langs de weilanden.
 - zo mogelijk in overleg met een lokale vogel- of kerkuilenwerkgroep
 - opvullen van de kerkuilenkasten met enig nestmateriaal.
 - Het slopen van de loods in de minder gevoelige periode te weten tussen half september en half november (wel eerst checken rust-/broedplaats).
 - Verbetering van de foerageermogelijkheden in de nabije omgeving:
De volgende maatregelen zijn belangrijk/noodzakelijk:
 1. Inplanten van de te realiseren wallen langs de Groenezoomweg met een mix van inheemse soorten struiken als meidoorn, vuilboom, lijsterbes, hulst, kardinaalsmuts en hazelaar.
 2. Het creëren van een brede kruidenrijke voet langs de wal en extensief maai-beheer.
 3. Het aanleggen van een ca. 5m brede strook groen (ca. 165m oostzijde) met een mix van soorten als o.a. Sleedoorn, Hazelaar, Lijsterbes, Vuilboom, Hulst, Schietwilg, Zwarte els en Zomereik.
De volgende maatregelen zijn wenselijk:
 4. Het inplanten van een meidoornhaag (knip- en scheerheg) langs de westzijde van het terrein
 5. Het inplanten van een struikenlaag langs de zuidzijde met o.a. Hazelaar, Vuilboom en Hondstroos.
 6. In overleg met de gemeente Harderwijk zo mogelijk inpassing van de speelweiden met inheemse soorten of knotbomen.
 7. Het bevorderen van weidegang in de omgeving (overleg gemeente).
- Voor wat betreft uitvoering van het oostelijke deel wachten op een positieve afwijzing van de Dienst Regelingen in relatie tot het dassencompensatieplan en de uitvoering hiervan.
- Door het uitvoeren van bovenbedoelde maatregelen, wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. Een ontheffing is dan ook niet nodig.
- Het verdient aanbeveling de uitvoering van de maatregelen te borgen door het opstellen van een ecologisch werkprotocol, waarin ook het toezicht op de uitvoering is geregeld.

- Er zijn geen negatieve gevolgen te verwachten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura2000 gebied Veluwe. Hiermee is nader onderzoek of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet niet nodig.

8 Literatuur:

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.
- Groenewold, A.W., 2011, Natuurtoets bestemmingsplan 's Heerenloo Ermelo
- Groenewold, A.W., 2012, Natuurtoets bestemmingsplan Veldwijk Ermelo
- Janssen, J.A.M. en Schaminée, J.H.J., 2008: Soorten van de habitatrichtlijn
- Lange, R., P.Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H.J.G.A., 2002. Meervleermuizen aan de Gelderse Randmeren. VZZ rapport 2002.10. Provincie Gelderland, Arnhem.
- LNV, 1993. Structuurschema Groene Ruimte: het landelijk gebied de moeite waard. Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNV, 2004. Besluit Rode lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNV, 2005a. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNV, 2005b. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNV, 2005c. Checklist gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998
- www.Natuurloket.nl
- www.RAVON.nl
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>
- www.waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- <http://geodata2.prv.gelderland.nl/>
- <http://www.vleermuis.net>
- Waardenburg, april 2009, Effecten op beschermde soorten en gebieden, Groene Zoom te Harderwijk, Oriënterend onderzoek (quick scan, voortoets) in het kader van de natuurwetgeving
- Zoon, 2006, Mogelijkheden voor de das in Ermelo-west, Onderzoek naar kansen en knelpunten voor nieuwvestiging van dassen in het gebied van Telgt en Horst (Ermelo) gemeente Harderwijk/gemeente Ermelo, Versie 1, 18 april 2006
- Zoon, 2011. Effecten van een bouwplan in de Groene Zoom (Harderwijk) op aanwezige dassenfamilie (15 november 2011, versie 2)

Bijlagen:

1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied
3. Wettelijk kader
4. Info Kerkuil

Bijlage 1

Overzicht situatie
in aanleg

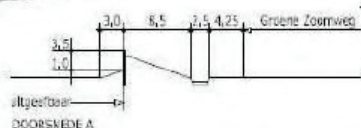
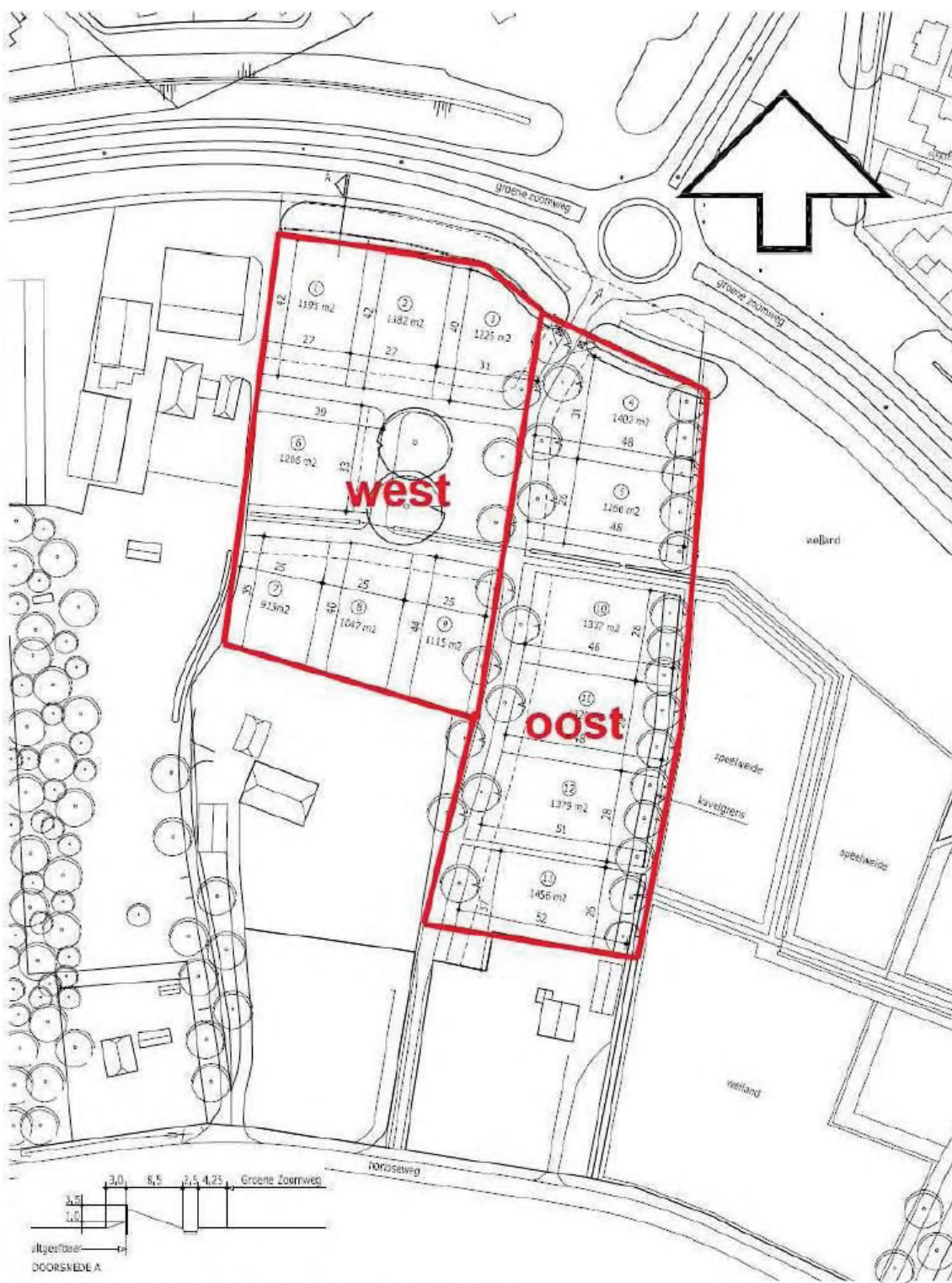

KM hok 169-481

Ligging locatie

WONEN AAN DE BRINK

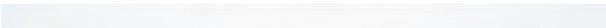
Inrichtingsschets gebied

Bijlage 2

Foto's plangebied

Gevonden veren Kerkuil in de loods

Bijlage 3
Wettelijk kader

Samenvatting Natuurwetgeving

Inleiding

In deze bijlage worden in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ingrepen en beheer beschreven. Het geeft aan hoe de wettelijke toetsingskaders bij het opstellen van ecologische beoordelingen zijn toegepast.

De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet, de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998. Tevens wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten en de Ecologische Hoofdstructuur bij ecologische toetsingen.

Flora- en faunawet¹

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)

Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.	an-
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.	
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.	
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.	an-
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.	
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.	

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader is begin 2005 gewijzigd door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur, doorgaans aangeduid als de AMvB artikel 75. Er gelden verschillende regels voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ingrepen en die in het kader van bestendig gebruik en beheer.

Er bestaan drie beschermingsregimes corresponderend met drie verschillende groepen beschermde soorten, opgenomen in drie bijbehorende tabellen in de LNV- brochure.

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn alle vogelsoorten en verder de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of in Bijlage 1 van de AMvB artikel 75. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;

¹ Deze paragraaf is in belangrijke mate ontleend aan de brochure 'Buiten aan het werk?' (LNV, 2005a).

3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw en landbouw en uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling worden genoemd als openbaar belang. Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt. Mitigatie (het vermijden of verzachten van negatieve effecten) en compensatie (het aanbieden van vervangend leefgebied) kunnen deel uitmaken van het zorgvuldig handelen.

Samenvatting toetsingskader Flora- en faunawet

Het toetsingskader van de Flora- en faunawet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig gebruik en beheer luidt dus:

1. Komen er soorten uit Tabel 1 voor? Hiervoor geldt een vrijstelling. Alleen de zorgplicht is van toepassing.
2. Komen er soorten uit Tabel 2 voor? Dan geldt een vrijstelling (mits gedragscode) of moet ontheffing worden aangevraagd (lichte toetsing).
3. Komen er soorten uit Tabel 3 voor? Er geldt een vrijstelling voor bestendig gebruik en beheer (mits gedragscode; niet voor art. 10). In overige gevallen is altijd ontheffing nodig (uitgebreide toetsing).

Natuurbeschermingswet 1998²

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) vormt de invulling van de gebiedsbescherming van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en heeft als doel het beschermen en instandhouding van bijzondere gebieden in Nederland. De Nbwet kent verschillende soorten beschermde gebieden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (oftewel Vogel- en Habitatrichtlijngebieden oftewel Speciale Beschermingszones) en de beschermde natuurmonumenten. De aanwijzingsbesluiten van deze gebieden bevatten een kaart en een toelichting, waarin de instandhoudingdoelstellingen staan verwoord (zie www.minlnv.nl).

Voor Natura 2000-gebieden dient een beheersplan te worden opgesteld. Daarin staat o.a. welke maatregelen nodig zijn om de natuurdoelen te halen en welk (bestaand en toekomstig) gebruik al dan niet vergunningplichtig is.

Projecten en handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn verboden. Hiervoor kan door het bevoegd gezag (meestal Gedeputeerde Staten, soms de minister van LNV) vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Voor plannen (bij voorbeeld bestemmingsplannen, streekplannen, waterhuishoudingplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j nodig is. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat het gebied niet wordt aangetast.

Habitattoets

In de 'oriëntatiefase' – voorheen ook wel 'voortoets' genoemd – wordt onderzocht of een plan, project of handeling (kortweg: 'activiteit'), gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten'). Als er geen effecten zijn, is de kous daarmee af. Als de effecten klein zijn, volgt een verslechterings- en verstoringstoets'. Bij mogelijke significante effecten volgt een 'passende beoordeling'.

In de verslechterings- en verstoringstoets worden de effecten gespecificeerd. Daarbij hoeft dan niet meer naar cumulatieve effecten te worden gekeken. Het bevoegd gezag beoordeelt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Aan de vergunning kunnen beperkende voorwaarden worden verbonden (mitigatie en compensatie).

De passende beoordeling is veel uitgebreider. Op basis van de beste wetenschappelijke kennis dienen de effecten op de habitats en soorten te worden ingeschat, rekening houdende met cumulatieve effecten.

Als de passende beoordeling uitwijst dat er slechts beperkte effecten zijn, dan dient vergunning te worden aangevraagd, die wordt verleend indien de effecten aanvaardbaar worden geacht. Als er significante effecten zijn, dan mag vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

² Hierbij is gebruik gemaakt van de brochure 'Algemene handreiking natuurbeschermingswet 1998 (LNV, 2005b)

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Als er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van prioritair natuurlijk habitat of een prioritaire soort, dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang beperkt. Het toetsingskader voor beschermde natuurmonumenten is zeer vergelijkbaar, echter de procedure en de speelruimte van het bevoegd gezag wijken op enkele ondergeschikte punten af.

Zorgplicht

Artikel 19I legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te laten of, als dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddenstoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2004). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden gevergd. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

Ecologische Hoofdstructuur

Het Rijk heeft de ontwikkeling van gebiedenbeleid vastgelegd in een aantal documenten, waarvan de Planologische Kernbeslissing (PKB) Structuurschema Groene Ruimte (LNV, 1993) de belangrijkste maatregelen bevat van het nationaal ruimtelijk beleid voor onder meer natuur en landschap. Onderdeel hiervan is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden verbonden door verbindingzones. De begrenzing van de EHS is een provinciale taak. De Ecologische Hoofdstructuur is uitgewerkt in provinciale streekplannen. Ruimtelijke plannen van gemeenten moeten hieraan worden getoetst. De EHS is de afgelopen jaren in gebiedsplannen nader begrensd (vaak op perceelsniveau), waarbij per begrensde eenheid natuurdoeltypen zijn aangewezen.

In of in de nabijheid van beschermde natuurgebieden geldt het 'nee, tenzij'-regime. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dat niet volstaat te compenseren door het realiseren van gelijkwaardige gebieden, liefst in of nabij het aangetaste gebied. Ook financiële compensatie is mogelijk.

Bijlage 4

De Kerkuil

De Kerkuil (*Tyto alba*) heeft een lengte van 33 tot 39 cm. Kenmerkend is de hartvormige kop.. De Kerkuil heeft een voorkeur voor kleinschalige open landschappen. Hij jaagt in het open veld, het liefst daar waar gras en bouwland worden afgewisseld met kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. De Kerkuil broedt vooral in en rond boerderijen. Zolders, schuren, hooibergen e.d. zijn hiervoor ideaal. De toegang tot het nest kan een open loods zijn of een gat in de gevel.

Wanneer een nestkast op de zolder wordt opgehangen dan zal de uil hier dankbaar gebruik van maken. De aanwezigheid van een Kerkuil rond het huis is duidelijk op te merken; braakballen en krijtwitte 'poepvlekken' verraden zijn aanwezigheid. De broedtijd is in de regel vanaf april t/m september waarbij een 2e broedsel geen uitzondering is.

Nestkasten:

- Op een rustige plek, in de nok van een schuur of op een zolder
- Zo hoog mogelijk – bijv. op de nokbalken of met een hangconstructie
- Keuze kast direct achter de gevel (blijft binnen schoon) of in de schuur.
- Plaatsing bij voorkeur in overleg met een lokale vogelwerkgroep
- Voorbeelden zie hieronder
- Controle 1^e helft juni (sissende jongen)
- Voor eventueel 2^e legsel – controle in augustus
- Jaarlijks reinigen nestkast - wel een strooisellaag laten liggen

bron: vogeldocumentatiefonds.nl

kapschuur
veehouderij

kerkuilenkast aan
gevel

invliegopening aan gevel
kapschuur

nestkast aan gevel
van opbergschuur

invlieggat aan gevel
akkerbouwschuur

kastinvlieggat
romneyloods

uilenkast aan gevel van
romneyloods

provincie zoutloods met
uilenkast

uilenkast op palen
wilgenreservaat

kerkuilenkast op palen

uilenkast in
boomgaard in
flevoland

SBB schuur met
invlieggat naar
uilenkast

torenvalkenkast aan
gevel akkerbouwschuur

torenvalkenkast op
paal tussen akkers

kerkuilenkasten voor
buiten- en voor binnen

Almere, 08-04-2004

A.M. Liosi (Stichting Kerkuilenwerkgroep Flevoland)